

Χαρακτηριστικά και έκβαση ασθενών με COVID-19 και οξύ ισχαιμικό εγκεφαλικό επεισόδιο

Πρόσφατες δημοσιευμένες σειρές ασθενών πρότειναν την ύπαρξη συσχέτισης μεταξύ της λοίμωξης COVID-19 και σοβαρού οξέος ισχαιμικού εγκεφαλικού επεισοδίου των μεγάλων αγγείων. Δεδομένου ότι τα σοβαρά εγκεφαλικά επεισόδια σχετίζονται συνήθως με κακή πρόγνωση, ενώ παράλληλα υπάρχουν τρόποι αποτελεσματικής αντιμετώπισης με τεχνικές επανασηραγγοποίησης, η εξακρίβωση μιας τέτοιας συσχέτισης καθίσταται επιτακτική καθώς μπορεί να αλλάξει δραματικά την κλινική πρακτική την εποχή της πανδημίας COVID-19. Σε αυτό το πλαίσιο, διεθνής ομάδα ειδικών επιστημόνων συγκέντρωσε τα χαρακτηριστικά διαδοχικών ασθενών που νοσηλεύτηκαν με επιβεβαιωμένη εργαστηριακά διάγνωση COVID-19 και οξύ ισχαιμικό εγκεφαλικό επεισόδιο σε 28 κέντρα από 16 χώρες ανά τον κόσμο (George Ntaios et al. Characteristics and Outcomes in Patients With COVID-19 and Acute Ischemic Stroke The Global COVID-19 Stroke Registry. Stroke. [in press] 9 Jul 2020 <https://doi.org/10.1161/STROKEAHA.120.031208>). Σημειώνεται ότι στη διεθνή μελέτη συμμετείχαν η Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και η Θεραπευτική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Για να εκτιμηθεί εάν η σοβαρότητα και η έκβαση των ασθενών με οξύ ισχαιμικό εγκεφαλικό επεισόδιο διαφέρουν μεταξύ των ασθενών με COVID-19 συγκριτικά με ασθενείς χωρίς COVID-19, πραγματοποιήθηκε σύγκριση με ασθενείς με οξύ αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο που ήταν εγγεγραμμένοι στη βάση δεδομένων (registry) της Λωζάννης μεταξύ 2003 και 2019. Οι Ιατροί της Θεραπευτικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, **Ελένη Κορομπόκη, Ιωάννης Ντάνας** και **Θάνος Δημόπουλος** (Καθηγητής Θεραπευτικής και Πρύτανης ΕΚΠΑ), συνοψίζουν τα ευρήματα αυτής της μελέτης.

Κατά τη διάρκεια της περιόδου μεταξύ 27 Ιανουαρίου 2020 και 19 Μαΐου 2020, 174 ασθενείς με COVID-19 και οξύ ισχαιμικό εγκεφαλικό επεισόδιο νοσηλεύτηκαν στα 28 κέντρα της μελέτης. Η διάμεση ηλικία των ασθενών ήταν τα 71,2 έτη, ενώ το 37,9% ήταν γυναίκες. Η διάμεση τιμή της Κλίμακας Εγκεφαλικού Επεισοδίου του Εθνικού Ινστιτούτου Υγείας των ΗΠΑ (NIHSS) ήταν 10 (εύρος 4–18). Η συγκεκριμένη κλίμακα αποτελεί μια ποσοτική ένδειξη της βαρύτητας του εγκεφαλικού επεισοδίου καθώς όσο πιο σοβαρό είναι το εγκεφαλικό επεισόδιο τόσο μεγαλύτερη είναι η τιμή της κλίμακας (εύρος: 0-42)). Συγκριτικά με αντίστοιχους ασθενείς με οξύ εγκεφαλικό επεισόδιο χωρίς λοίμωξη COVID-19, η διάμεση τιμή της κλίμακας ήταν υψηλότερη σε ασθενείς με COVID-19 σε βαθμό στατιστικά σημαντικό (10 έναντι 6). Μεταξύ των ασθενών με COVID-19, σημειώθηκαν 48 (27,6%) θάνατοι, εκ των οποίων οι 22 αποδόθηκαν στη λοίμωξη COVID-19 και οι 26 στο εγκεφαλικό επεισόδιο. Μεταξύ των 96 επιζώντων με διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση αναπηρίας, οι 49 (51%) παρουσίασαν σοβαρή αναπηρία κατά την έξοδο από το νοσοκομείο. Συγκριτικά με τους ασθενείς χωρίς COVID-19, οι ασθενείς με COVID-19 είχαν σημαντικά υψηλότερο κίνδυνο για σοβαρή αναπηρία και θάνατο. Συμπερασματικά, τα ευρήματα της μελέτης δείχνουν ότι τα ισχαιμικά εγκεφαλικά επεισόδια που σχετίζονται με λοίμωξη COVID-19 είναι πιο σοβαρά και εμφανίζουν χειρότερη λειτουργική έκβαση, σοβαρότερη αναπηρία και έχουν υψηλότερη θνησιμότητα συγκριτικά με τα ισχαιμικά εγκεφαλικά επεισόδια που δε σχετίζονται με λοίμωξη COVID-19.